

ΠΑΝΟΣ ΖΥΓΟΥΡΗΣ - ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ ΑΘΗΝΩΝ
ΝΟΜΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΔΗΜΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΜΠΟΥΜΠΟΥΛΙΝΑΣ 9-11 (2^{ος} όροφος) ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ:210-8259140-1-FAX: 210-8259235
KIN:6977506705
E-mail: pzygouris@gmail.com

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ

(Σε απάντηση του με αριθμό πρωτοκόλλου 1099/23.06.2017 αιτήματος της Δ.Ε.Υ.Α., το οποίο διαβιβάστηκε μέσω Ε.Δ.Ε.Υ.Α. σχετικά με τη χρονική διάρκεια επιβολής του ειδικού τέλους 80%)

Έχοντας υπόψιν:

1. Τη διάταξη του άρθρου 1 παρ. 3 του ν. 1069/1980 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει έχει ως εξής:
«Η σύστασις εκάστης επιχειρήσεως ενεργείται δι' αποφάσεως των οικείων Δημοτικών ή Κοινοτικών Συμβουλίων, δι' ής θα ορίζεται η επωνυμία, έδρα, οι δικαιολογούντες την σύστασιν αυτής λόγοι, τα παραχωρούμενα εις αυτήν περιουσιακά στοιχεία, ο τρόπος εκμεταλλεύσεως των έργων ή υπηρεσιών και τα εξ αυτών έσοδα, ως και η περιοχή της επιχειρήσεως Η απόφαση για σύσταση της επιχείρησης ή μετατροπής συνδέσμου σε επιχείρηση εγκρίνεται με πράξη του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως».

2. Τη διάταξη του άρθρου 9 του ν. 1069/1980 ορίζεται ότι:
- «1. Η επιχείρησις άμα τη συστάσει της υποκαθίσταται αυτοδικαίως και άνευ ετέρας διατυπώσεως εις άπαντα εν γένει τα δικαιώματα και υποχρεώσεις των συμμετεχόντων εις ταύτην Δήμων και Κοινοτήτων ή του Συνδέσμου και των παρ' αυτοίς οργανισμών υδρεύσεως- αποχετεύσεως, τας αναφερομένας εις την ύδρευσιν και αποχέτευσιν.
2. Αι εκκρεμείς δίκαι συνεχίζονται υπό και κατά της επιχειρήσεως άνευ άλλης διατυπώσεως, μη επερχομένης εκ της ως άνω διαδοχής βιαίας διακοπής τούτων...
4. Από της συστάσεως της επιχειρήσεως οι συμμετέχοντες εις την επιχείρησιν Δήμοι και Κοινότητες, ως και Σύνδεσμοι στερούνται του δικαιώματος επιβολής τελών και δικαιωμάτων υδρεύσεως και αποχετεύσεως».
3. Τη διάταξη του άρθρου 10 του ν.1069/1980, στο οποίο προβλέπεται:
- «Πόροι της επιχείρησης» «1. Πόροι της Επιχειρήσεως είναι: **α. Το ειδικόν τέλος δια την μελέτην και κατασκευήν έργων υδρεύσεως και αποχετεύσεως**
β. ...»
4. Το άρθρο 11 του ν.1069/1980 «Περί κινήτρων δια την ίδρυσιν Επιχειρήσεων Υδρεύσεως και Αποχετεύσεως» που ορίζει ότι:
- «1. **Επιβάλλεται** υπέρ των κατά τας διατάξεις του παρόντος νόμου συσταθησομένων επιχειρήσεων, προς τον σκοπόν μελέτης, κατασκευής ή επεκτάσεως έργων υδρεύσεως και αποχετεύσεως **και δια μίαν δεκαετίαν από της 1ης Ιανουαρίου του επομένου της συστάσεώς των έτους πρόσθετον ειδικόν τέλος υπολογιζόμενον εις ποσοστόν 80% επί της αξίας του καταναλισκομένου ύδατος, το αυτό τέλος επιβάλλεται και εν περιπτώσει επεκτάσεως της Επιχειρήσεως.**
5. Το άρθρο 26 παρ. 3 του Ν.3013/2002 (ΦΕΚ Α' 102/01.05.2002), κατ' εξουσιοδότηση του οποίου:

«Παρατείνεται για μία δεκαετία από την, κατά περίπτωση, λήξη του ο χρόνος επιβολής του πρόσθετου ειδικού τέλους 80% υπέρ των Δ.Ε.Υ.Α., που προβλέπεται από την παράγραφο 1 του άρθρου 11 του ν. 1069/1980 (ΦΕΚ 191 Α΄)».

6. Την αιτιολογική έκθεση του Ν.3013/2002, η οποία αναφέρει:

«το εν λόγω τέλος αποτελεί ένα σημαντικό έσοδο για τις Δ.Ε.Υ.Α. δεδομένου ότι πολλές από αυτές για την εκτέλεση έργων έχουν συνάψει δάνεια, τα οποία οφείλουν να εξοφλήσουν. Εξαιτίας αυτού κρίθηκε αναγκαίο το τέλος να συνεχίσει να υφίσταται και μετά την πάροδο της δεκαετίας από τη σύσταση της επιχείρησης. Για το σκοπό αυτόν έγινε νέα νομοθετική ρύθμιση: Συγκεκριμένα, με το α. 43 παρ.3 ν.2065/1992 παρατείνεται για μια δεκαετία από την κατά περίπτωση λήξη του ο χρόνος επιβολής του πρόσθετου ειδικού τέλους που προβλέπεται στην παρ. 1 του άρθρου 11 ν.1069/1980. Όπως προκύπτει από τα προαναφερθέντα για τις Δ.Ε.Υ.Α. που ιδρύθηκαν το 1980 εξέπνευσε και η δεύτερη δεκαετία επιβολής του τέλους και συνεπώς δεν νομιμοποιούνται πλέον να το εισπράττουν. Προκειμένου να μη χαθεί αυτή η σημαντική πηγή εσόδων, τα οποία είναι αναγκαία για την κατασκευή έργων και επεκτάσεων και την αποπληρωμή δανείων η Ένωση Δ.Ε.Υ.Α. εξήτησε και αυτή να υπάρξει νομοθετική ρύθμιση ώστε η επιβολή του τέλους να παραταθεί εκ νέου».

7. Τις διατάξεις των παραγράφων 1 του άρθρου 109 του Ν. 3852/2010, οι οποίες ορίζουν:

«Κοινοφελείς επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α., πρώτου βαθμού, που συνενώνονται σε ένα νέο δήμο, συγχωνεύονται υποχρεωτικά σε μία κοινοφελή επιχείρηση. Με απόφαση του οικείου δημοτικού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται μέσα σε προθεσμία δύο (2) μηνών από την εγκατάσταση των δημοτικών αρχών, ορίζεται η επωνυμία, ο σκοπός, η διοίκηση, το κεφάλαιο, οι

πόροι, η διάρκεια, η έδρα της κοινωφελούς επιχείρησης και κάθε άλλο στοιχείο αναγκαίο κατά την κρίση του δημοτικού συμβουλίου, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας ελέγχου νομιμότητας. Κινητά και ακίνητα περιουσιακά στοιχεία των συγχωνευόμενων επιχειρήσεων **περιέρχονται αυτοδικαίως στην επιχείρηση που προκύπτει, η οποία υπεισέρχεται ως καθολικός διάδοχος σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των συγχωνευόμενων επιχειρήσεων**, συμπεριλαμβανομένων και των συμβάσεων μίσθωσης έργου και εργασίας ορισμένου χρόνου μέχρι τη λήξη τους. Οι εκκρεμείς δίκες, στις οποίες διάδικο μέρος είναι οι συγχωνευθείσες επιχειρήσεις, συνεχίζονται αυτοδικαίως από τη νέα κοινωφελή επιχείρηση χωρίς να απαιτείται ειδική διαδικαστική πράξη συνέχισης για καθεμία από αυτές. Μέχρι τη δημοσίευση της ανωτέρω απόφασης παρατείνεται αυτοδικαίως η θητεία των διοικήσεων των υφιστάμενων επιχειρήσεων.

8. Την παρ. 6 του άρθρου 109 του Ν. 3852/2010, όπως αντικαταστάθηκε αρχικά με το άρθρο 10 παρ.6 του ν.4071/2012, και εν συνεχεία με το άρθρο 3 της από 31.12.2012 Π.Ν.Π, ορίζεται ότι:

«Οι διατάξεις των ανωτέρω παραγράφων εφαρμόζονται αναλόγως και στη συγχώνευση των Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης και Αποχέτευσης (Δ.Ε.Υ.Α.). Η αρμοδιότητα της νέας, μετά τη συγχώνευση, Δημοτικής Επιχείρησης Ύδρευσης και Αποχέτευσης ή της προϋπάρχουσας εκτείνεται υποχρεωτικά στο σύνολο της εδαφικής περιοχής του δήμου...»

9. Το Π.Δ. 316/1996 (ΦΕΚ 216/Α/04.09.1996), δυνάμει του οποίου μετατράπηκε ο Σύνδεσμος Ύδρευσης σε διαδημοτική επιχείρηση Ύδρευσης – Αποχέτευσης, συστήθηκε την 21.08.1996 η ως άνω διαδημοτική επιχείρηση με την επωνυμία «Κοινή επιχείρηση Ύδρευσης – αποχέτευσης Ο.Τ.Α. Λεκανοπεδίου Νομού» και επεβλήθη το ειδικό τέλος 80% ένα έτος

μετά τη εν λόγω σύσταση, σύμφωνα με το άρθρο 11 παρ. 1 του Ν. 1069/80, ήτοι **από 1η Ιανουαρίου 1997.**

10. Το Π.Δ. 364/1998 (ΦΕΚ 244/Α/29.10.1998), βάσει του οποίου συστάθηκε στο Δήμο, ενιαία επιχείρηση Ύδρευσης – Αποχέτευσης με την επωνυμία «Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης Αποχέτευσης,» την 29η Οκτωβρίου 1998 .
11. Την υπ' αριθμόν 157/2000 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου, η οποία εγκρίθηκε από τη με αριθμό πρωτοκόλλου 14954/20.09.2000 (ΦΕΚ 1241/Β'/11.10.2000) απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας Θεσσαλίας και **τροποποιήθηκε το Π.Δ. 316/1996 και συστάθηκε η Δ.Ε.Υ.Α. ...**
12. Την υπ' αριθμόν 59/2011 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου ..., η οποία εγκρίθηκε από τη με αριθμό πρωτοκόλλου 5423/31174/06.04.2011 (ΦΕΚ 880/Β'/19.05.2011) απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας Θεσσαλίας και με την οποία έλαβε χώρα **η συγχώνευση της Δ.Ε.Υ.Α. με τη Δ.Ε.Υ.Α., έχοντας ως αποτέλεσμα τη δημιουργία της νέας Δ.Ε.Υ.Α. με διευρυμένες χωρικές αρμοδιότητες.**

Είναι δυνατόν να συναχθούν τα ακόλουθα συμπεράσματα:

Η πρώτη δεκαετία κατά τη διάρκεια της οποίας επιβάλλεται το πρόσθετο ειδικό τέλος (της παρ. 1 του α. 11 του ν. 1069/1980) από τις δημοτικές επιχειρήσεις ύδρευσης και αποχέτευσης εκκινεί, σύμφωνα με γραμματική ερμηνεία του σχετικού άρθρου του ανωτέρω νόμου, από την 1^η Ιανουαρίου του επομένου της συστάσεώς τους έτους.

Εν προκειμένω, με το υπ' αριθμόν Π.Δ. 316/1996 (ΦΕΚ 216/Α/04.09.1996) συστάθηκε την 21.08.1996 η διαδημοτική επιχείρηση με

την επωνυμία «Κοινή επιχείρηση Ύδρευσης – Αποχέτευσης Ο.Τ.Α. Λεκανοπεδίου Νομού» και επεβλήθη το ειδικό τέλος 80% ένα έτος μετά τη εν λόγω σύσταση, σύμφωνα με το άρθρο 11 παρ. 1 του Ν. 1069/80, ήτοι **από 1η Ιανουαρίου 1997**. Εν συνεχεία, με το υπ' αριθμόν Π.Δ. 364/1998 (ΦΕΚ 244/Α/29.10.1998) συστάθηκε την 29η Οκτωβρίου 1998 η Δ.Ε.Υ.Α. ..., οπότε βάσει του άρθρου 11 παρ. 1 του Ν. 1069/80, το ειδικό τέλος 80% εκκινεί να επιβάλλεται από **1η Ιανουαρίου 1999**.

Έπειτα, με την υπ' αριθμόν 59/2011 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου έλαβε χώρα η συγχώνευση της Δ.Ε.Υ.Α. ... με τη Δ.Ε.Υ.Α. και δεδομένων των διατάξεων των παραγράφων 1 και 6 του άρθρου 109 του Ν. 3852/2010, η Δ.Ε.Υ.Α., ως νέα Δ.Ε.Υ.Α. με διευρυμένες χωρικές αρμοδιότητες, η οποία προέκυψε από την εν λόγω συγχώνευση, υπεισήλθε ως καθολική διάδοχος σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τόσο της παλαιάς Δ.Ε.Υ.Α., όσο και της Δ.Ε.Υ.Α., και επομένως και της υποχρέωσης επιβολής του εν λόγω ειδικού τέλους 80%, η οποία επιτάσσεται ρητώς δια της **φράσης «και εν περιπτώσει επεκτάσεως της Επιχειρήσεως»** του τελευταίου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 11 Ν. 1069/1980.

Εξ όσων προετέθησαν προκύπτει σαφώς ότι οι κατά τύπους Δ.Ε.Υ.Α. δικαιούνται, αλλά και υποχρεούνται να επιβάλουν το ειδικό τέλος, το οποίο προβλέπεται στη διάταξη του α. 11 Ν.1069/1980 για το προβλεπόμενο από το νόμο χρονικό διάστημα αρχής γενομένης από την 1^η Ιανουαρίου του επομένου της συστάσεώς τους έτους, μη δυνάμενες, μάλιστα, να μεταβάλουν το ποσοστό του 80% επί αξίας της πραγματικής κατανάλωσης ύδατος (Εγκ ΥΠΕΣ 16/19.08.2010), το οποίο προβλέπεται ευθέως στο νόμο (σχετικά με την υποχρεωτικότητα επιβολής του ειδικού τέλους του α. 11 Ν. 1069/1980 βλ. την από 26.11.2014 γνωμοδότησή μου επί ερωτήματος της Δ.Ε.Υ.Α. με αρ.πρωτ. Ε.Δ.Ε.Υ.Α. 2113/25.11.2014, την

από 24.10.2013 γνωμοδότησή μου επί του υπ' αριθμ. πρωτ. Ε.Δ.Ε.Υ.Α. 1987/08.10.2013 ερωτήματος της Δ.Ε.Υ.Α. ...).

Επομένως, η παλαιά Δ.Ε.Υ.Α. ... όφειλε να εισπράττει το ειδικό αυτό τέλος επί μία δεκαετία από την 1^η Ιανουαρίου του επομένου της συστάσεως της έτους, ήτοι από την 01.01.1997 έως την 31.12.2006 με παράταση του χρονικού διαστήματος της δυνατότητας είσπραξης του ειδικού τέλους για μία ακόμη δεκαετία σύμφωνα με τον Ν. 3013/2002, ήτοι από 01.01.2007 έως και την 31.12.2016, αν δεν μεσολαβούσε η σύσταση της νέας Δ.Ε.Υ.Α. ... με τις διευρυμένες χωρικές αρμοδιότητες, όπως αυτό επιτάσσεται από την παρ. 6 του άρθρου 109 του Ν. 3852/2010, η οποία μεταξύ άλλων ορίζει ότι *«Η αρμοδιότητα της νέας, μετά τη συγχώνευση, Δημοτικής Επιχείρησης Ύδρευσης και Αποχέτευσης ή της προϋπάρχουσας εκτείνεται υποχρεωτικά στο σύνολο της εδαφικής περιοχής του δήμου...»*

Αντιστοίχως, όσον αφορά την υποχρέωση της Δ.Ε.Υ.Α., πριν την προαναφερθείσα συγχώνευση να επιβάλει το εν λόγω τέλος, εκίνει από την 1η Ιανουαρίου 1999, ήτοι 1^η Ιανουαρίου του επομένου της συστάσεως της έτους δυνάμει του Π.Δ. 364/1998 (ΦΕΚ 244/Α/29.10.1998), οπότε βάσει του α. 11 Ν. 1069/1980 το τέλος επιβάλλεται έως την 31.12.2008 και σύμφωνα με τον Ν. 3013/2002 θα παρατεινόταν η δυνατότητα είσπραξης του ειδικού τέλους για μία ακόμη δεκαετία, ήτοι από 01.01.2009 έως την 31.12.2018, αν δεν είχε λάβει χώρα εντωμεταξύ η συγχώνευση των δύο Δ.Ε.Υ.Α. και η δημιουργία της νέας Δ.Ε.Υ.Α. με τις διευρυμένες πλέον χωρικές αρμοδιότητες.

Εντούτοις, με την υπ' αριθμόν 59/2011 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου, η οποία εγκρίθηκε από τη με αριθμό πρωτοκόλλου 5423/31174/06.04.2011 (ΦΕΚ 880/Β'/19.05.2011) απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας Θεσσαλίας, έλαβε χώρα **η συγχώνευση της Δ.Ε.Υ.Α. με τη Δ.Ε.Υ.Α., έχοντας ως αποτέλεσμα τη**

δημιουργία της νέας Δ.Ε.Υ.Α. με διευρυμένες χωρικές αρμοδιότητες. Κατά συνέπεια των ανωτέρω και σε συνδυασμό με τα όσα ορίζονται στο α. 109 παρ. 1 και 6 Ν. 3852/2010 περί αυτοδίκαιης υπεισέλευσης της νέας επιχείρησης που προκύπτει ως καθολικής διαδόχου σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των συγχωνευόμενων επιχειρήσεων, η επιβολή του πρόσθετου ειδικού τέλους 80% που προβλέπεται στην παρ. 1 του άρθρου 11 ν.1069/1980 εκκινεί εκ νέου την 1η Ιανουαρίου του έτους που έπεται της συστάσεως της νέας Δ.Ε.Υ.Α. ..., ήτοι την 1η Ιανουαρίου 2012.

Έτσι, βάσει του α. 11 Ν. 1069/1980, το οποίο προβλέπει την επιβολή του πρόσθετου ειδικού τέλους επί μία δεκαετία, η νέα Δ.Ε.Υ.Α. υποχρεούται αρχικώς να επιβάλει το εν λόγω τέλος μέχρι την 31.12.2021. Εν συνεχεία, σύμφωνα με την προβλεπόμενη στον Ν. 3013/2002 παράταση επιβολής του εν λόγω τέλους για ακόμη μία δεκαετία, η νέα Δ.Ε.Υ.Α. δύναται να παρατείνει την επιβολή ως και την 31.12.2031.

Σημειωτέον είναι ότι, σύμφωνα με το α. 6 του σχεδίου νόμου που δεν έχει ψηφιστεί ακόμη και επίκειται να ψηφιστεί στη Βουλή αναφέρεται ότι: «Στο άρθρο 11 του ν.1069/1980 (Α' 191) προστίθενται παρ. 3, 4 και 5 ως εξής: «3. Επιχειρήσεις του παρόντος νόμου, κατόπιν λήψης απόφασης του Διοικητικού τους Συμβουλίου, η οποία υποβάλλεται σε υποχρεωτικό έλεγχο νομιμότητας στην αρχή που τις εποπτεύει, **δύνανται να αναστείλουν την επιβολή του τέλους του παρόντος άρθρου, εφόσον δεν υφίστανται πλέον οικονομικές υποχρεώσεις, που να σχετίζονται με τους σκοπούς για τους οποίους επιβάλλεται και για την εκπλήρωση των οποίων χρησιμοποιείται το εν λόγω έσοδο ή να ορίσουν ποσοστό μικρότερο του 80% επί της αξίας του καταναλισκόμενου ύδατος. Σε περίπτωση, κατά την οποία εκλείψει η ανωτέρω προϋπόθεση, η αναστολή επιβολής αίρεται υποχρεωτικά, κατόπιν απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου. Ο χρόνος αναστολής επιβολής του τέλους προσμετράται στο συνολικό χρόνο επιβολής του, σύμφωνα με τα**

οριζόμενα στην παρ. 1. 4. Τα έσοδα από το τέλος του παρόντος άρθρου αποτελούν επιχορηγήσεις παγίων επενδύσεων των Δ.Ε.Υ.Α. (...).».

Ανακεφαλαιωτικά, διαπιστώνεται ότι η Δ.Ε.Υ.Α. ..., η οποία προέκυψε από τη συγχώνευση της Δ.Ε.Υ.Α. και της Δ.Ε.Υ.Α. και πλέον είναι επιφορτισμένη με διευρυμένες χωρικές αρμοδιότητες βάσει των παρ. 1 και 6 του α. 109 του Ν. 3852/2010, υποχρεούται να επιβάλει το πρόσθετο ειδικό τέλος 80%, αρχικά βάσει του α. 11 του Ν.1069/1980 επί μη δεκαετία, αρχόμενης της προθεσμίας την 1^η Ιανουαρίου του επόμενου έτους από τη σύστασή της, ήτοι για το χρονικό διάστημα 01.01.2012 έως την 31.12.2021. Υπό το φως το διατάξεων του Ν. 3013/2002, προβλέπεται η δυνατότητα να παραταθεί η επιβολή του εν λόγω τέλους για μια ακόμη δεκαετία. Ωστόσο, σε περίπτωση που ψηφισθεί από τη Βουλή η προεκτεθείσα και εισαχθείσα προς ψήφιση διάταξη του α. 6 του σχεδίου νόμου με τίτλο «Ρυθμίσεις για τον εκσυγχρονισμό του θεσμικού πλαισίου οργάνωσης και λειτουργίας των Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης Αποχέτευσης (Δ.Ε.Υ.Α.). Ρυθμίσεις σχετικές με την οργάνωση, τη λειτουργία, τα οικονομικά και το προσωπικό των Ο.Τ.Α.. Ευρωπαϊκοί Όμιλοι Εδαφικής Συνεργασίας. Μητρώο Πολιτών και άλλες διατάξεις», τότε είναι δυνατή η αναστολή επιβολής του ειδικού πρόσθετου τέλους υπό τις προϋποθέσεις που θέτει η διάταξη, καθόσον η επιβολή του ανωτέρω τέλους είχε επιβληθεί πριν την εφαρμογή της διάταξης αυτής.

Αθήνα, 12.07.2017

Ο γνωμοδοτών δικηγόρος

Πάνος Ζυγούρης